

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد علوم و تحقیقات شاهرود
دانشکده فنی مهندسی، گروه معماری
پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در (M.A)
رشته معماری
گرایش: معماری

عنوان:
طراحی مرکز هنری فرهنگی با هدف ارتقاء تعاملات اجتماعی جوانان

استاد راهنما یا استادان راهنما:
دکتر سعید خاقانی

نگارش:
مرضیه مشهوری

زمستان ۱۳۹۲

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

مشور اخلاق پژوهش

بیاری از خداوند بجان و اعتماد به این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظر به اهمیت جایگاه دانشگاه در اعلامی فرهنگ و تمدن بشری، مادیانجویان و اعضاء بیات علمی واحد های دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تعهدی نکنیم:

- ۱- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی حقیقت.
- ۲- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۳- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه به کاران پژوهش.
- ۴- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.
- ۵- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهاد های مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب تقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
- ۸- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشیاء نتایج تحقیقات و انتقال آن به به کاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۹- اصل برانت: التزام به برانت جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به شبهه های غیر علمی می آلاینند.

دانشگاه آزاد اسلامی

پردیس تحصیلات تکمیلی علوم و تحقیقات شاهرود

تعهد نامه اصالت رساله یا پایان نامه

اینجانب مرضیه مشهوری دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته در رشته معماری که در تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۴ از پایان نامه / رساله خود تحت عنوان طراحی مرکز هنری فرهنگی در شهرستان شاهرود با هدف ارتقاء تعاملات اجتماعی جوانان با کسب نمره شانزده و درجه کارشناسی ارشد دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می-شوم :

(۱) این پایان نامه / رساله حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده‌ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آنرا در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده‌ام.

(۲) این پایان نامه/ رساله قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

(۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه یا رساله را داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد، مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

(۴) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می‌پذیرم و دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی‌ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء

سپاسگذار کسانی هستم که سرآغاز تولد من هستند، از یکی زاده می شوم و از دیگری جاودانه.
یگانه الگوی استقامت و صبوری در عصر ناشکیبی: پدر
یگانه تجلی بخش صداقت و رفاقت پاک زندگی: مادر

به پاس قدردانی از قلبی آکنده از عشق و معرفت که محیطی سرشار از سلامت ، امنیت و آرامش برآیم
فراهم نمود: همسر عزیزم

به سپاس از آنان که سپیدی را بر تخته سیاه زندگیم نگاشتند: اساتید گرامی

تقدیم به پدر بزرگوار و مادر مهربانم

آن دو فرشته ای که از خواسته هایشان گذشتند، سختی ها را به جان خریدند و خود را سپر بلای مشکلات و ناملایمات کردند تا من به جایگاهی که اکنون در آن ایستاده ام برسم.

چکیده	۱.....
مقدمه	۲.....

فصل اول: کلیات تحقیق

-مقدمه	۴.....
- بیان سألہ	۴.....
- اهمیت و ضرورت تحقیق	۶.....
- پیشینه تحقیق	۸.....
- اهداف تحقیق	۱۱.....
- سوالات و فرضیه ها	۱۱.....
- تعریف واژه ها	۱۱.....
- روش شناسی	۱۲.....

فصل دوم: جامعه شناسی هنر

مقدمه	۱۴.....
۱-۲ خاستگاه و سیر هنر های ابتدائی	۱۵.....
۲-۲ نظریاتی در باب منشاء هنرها	۱۶.....
۳-۲ نقش و کارکرد هنر در جوامع بدوی و مدرن	۱۶.....
۴-۲ نقش اجتماعی هنر	۱۸.....
۱-۴-۲ هنر مدرن در نقش توصیف کننده اجتماعی	۲۰.....
۲-۴-۲ هنر مدرن و اطلاع رسانی	۲۰.....
۵-۲ رابطه ی هنر و زندگی	۲۱.....
۶-۲ تأثیر هنر بر جامعه و جامعه بر هنر	۲۶.....
۷-۲ تأثیر هنر بر شهر	۲۷.....

۲۹	۱-۷-۲ هنر در عرصه زندگی و حیات اجتماعی شهر
۳۱	۲-۷-۲ نمود هنر و زندگی هنری در شهر
۳۲	نتیجه گیری

فصل سوم : جامعه شناسی جوانان

۳۴	مقدمه
۳۴	۱-۳ تعریف جوان
۳۵	۲-۳ ویژگی های نوجوانی
۳۶	۳-۳ مسائل و مشکلات نوجوانی
۳۷	۱-۳-۳ مسائل و مشکلات جوانان در ایران
۳۹	۴-۳ علل نوجوانان
۴۰	۵-۳ جنبه های اجتماعی و فرهنگی زندگی نوجوانان
۴۱	۶-۳ عوامل مؤثر در رشد اجتماعی نوجوانان
۴۲	۱-۶-۳ تاثیر و نقش پیوستن به گروه همسالان در رشد اجتماعی نوجوانان
۴۳	۲-۶-۳ نشانه های رشد اجتماعی نوجوانان
۴۴	۳-۶-۳ توصیه هایی جهت تقویت رشد اجتماعی در نوجوانان
۴۵	۴-۶-۳ علل طرد نوجوان از اجتماع
۴۶	نتیجه گیری

فصل چهارم: جامعه شناسی اوقات فراغت

۴۸	مقدمه
۴۹	۱-۴ تعریف فراغت
۵۰	۲-۴ کارکرد های اوقات فراغت
۵۱	۳-۴ گونه های مختلف فراغت از نگاه اندیشمندان
۵۲	۴-۴ اوقات فراغت و شکل گیری شخصیت فرهنگی
۵۴	۵-۴ جامعه شناسی اوقات فراغت در ایران

۴-۶	عوامل مؤثر و تعیین کننده در نوع رفتارهای فراغت	۵۵
۴-۶-۱	عوامل بازدارنده و مانع بر سر راه گذران اوقات فراغت جوانان	۵۶
۴-۷	نقش خانواده در اجتماعی نمودن اوقات فراغت جوان	۵۷
۵۸	نتیجه گیری	

فصل پنجم: فضاهای عمومی شهری و تعاملات اجتماعی

۶۰	مقدمه	
۶۰	۱-۵ تعریف روابط فرهنگی و تعاملات اجتماعی	
۶۰	۵-۱-۱ روابط فرهنگی	
۶۱	۵-۱-۲ روابط اجتماعی	
۶۲	۵-۲ ارتباط میان فضا و روابط اجتماعی	
۶۲	۵-۳ تعریف فضاهای عمومی و شهری	
۶۵	۵-۴ رابطه فضای شهری و زندگی روزمره	
۶۵	۵-۴-۱ رابطه دو گانه‌ی کنشگر و فضا: کنش اجتماعی و خلوت‌گزینی	
۶۵	۵-۴-۲ فعالیت‌های هر روزه در فضای شهری و نقش کنش‌های اجتماعی	
۶۸	۵-۴-۳ خلوت‌گزینی در زندگی شهری	
۶۹	۵-۵ تحول فضاهای عمومی از گذشته تاکنون	
۷۰	۵-۶ فضای عمومی و حیات جمعی	
۷۷	۵-۷ ویژگی‌های فضای عمومی اجتماع‌پذیر	
۷۷	۵-۷-۱ ویژگی‌های کالبدی	
۷۸	۵-۷-۲ ویژگی‌های فعالیت‌ی	
۷۹	۵-۸ تأثیر دو عامل فاصله و زمان در درک محیط و ارتباط افراد	
۷۹	۵-۸-۱ فاصله‌ها و ارتباطات	
۷۹	۵-۸-۲ زمانی برای تجربه	
۸۰	۵-۹ دیدگاه برخی صاحب‌نظران درباره‌ی فضاهای شهری اجتماعی- فرهنگی	
۸۰-۱۰	۵-۱۰ شناسایی علت کاهش سرزندگی عرصه‌های عمومی امروزی و ارائه راهکارهایی جهت ارتقای	
۸۱	کیفیت این فضاها	

۸۳.....	۱-۱۰-۵ معرفی سه پیشنهاد از دیدگاه صاحب نظران
۸۷.....	نتیجه گیری

فصل ششم: مراکز تفریحی- فرهنگی

۸۷.....	مقدمه
۹۰.....	۱-۶ نمونه شماره ۱ (پردیس ماریو).....
۹۳.....	۲-۶ نمونه شماره ۲ (مرکز گتی).....
۹۶.....	۳-۶ نمونه شماره ۳ (میدان نقش جهان اصفهان).....
۹۹.....	۴-۶ نمونه شماره ۴ (مدیا پارک).....

فصل هفتم: مطالعات محیطی و اقلیم

۱۰۴.....	۱-۷ جغرافیای استان
۱۰۵.....	۲-۷ مردم شناسی.....
۱۰۵.....	۳-۷ صنایع دستی.....
۱۰۷.....	۴-۷ وضعیت منابع آب استان سمنان و شهر شاهرود.....
۱۰۷.....	۵-۷ دناهمواری های استان.....
۱۰۸.....	۶-۷ معرفی شاهرود.....
۱۱۰.....	۷-۷ خصوصیات اجتماعی شهر شاهرود.....
۱۱۲.....	۸-۷ عوارض طبیعی شهر.....
۱۱۳.....	۹-۷ مطالعات اقلیمی.....
۱۱۶.....	۱۰-۷ بررسی وضعیت حرارتی.....
۱۱۷.....	نتیجه گیری

فصل هشتم: تحلیل سایت

۱۱۹.....	مقدمه
۱۲۱.....	۱-۸ موقعیت سایت و بناهای تاریخی.....
۱۲۲.....	۲-۸ بررسی موقعیت و دسترسی های اطراف سایت.....
۱۲۳.....	۳-۸ دلایل انتخاب سایت.....

- ۸-۴ بررسی عوامل طبیعی تاثیر گذار..... ۱۲۳
- ۸-۵ بخشی از طرح تفصیلی..... ۱۲۴

فصل نهم: ضوابط و سرانه ها و برنامه فیزیکی

- ۹-۱ لابی..... ۱۲۶
- ۹-۲ اداری..... ۱۲۶
- ۹-۳ غرفه های فروش محصولات فرهنگی و هنری..... ۱۲۷
- ۹-۴ سالن انتظار (سرسرا)..... ۱۲۷
- ۹-۵ آمفی تئاتر..... ۱۲۸
- ۹-۶ سالن اجرا..... ۱۳۰
- ۹-۷ ساختار عمومی فضاهای نمایشی..... ۱۳۲
- ۹-۸ کتابخانه تخصصی فرهنگ و هنر..... ۱۳۶
- ۹-۹ گالری نمایش آثار هنری..... ۱۴۲
- ۹-۱۰ تالارهای نمایشگاهی موقت و سالن های سخنرانی..... ۱۴۶
- ۹-۱۱ فضاهای آموزشی مراکز هنری..... ۱۴۹
- ۹-۱۲ واحد سمعی بصری و سایت رایانه..... ۱۵۰
- ۹-۱۳ کافی شاپ..... ۱۵۱
- ۹-۱۴ بخش خدماتی..... ۱۵۲
- ۹-۱۵ برنامه فیزیکی..... ۱۵۳
- ۹-۱۵-۱ آمفی تئاتر..... ۱۵۳
- ۹-۱۵-۲ اداری..... ۱۵۳
- ۹-۱۵-۳ آموزشی..... ۱۵۴
- ۹-۱۵-۴ گالری..... ۱۵۵
- ۹-۱۵-۵ کتابخانه..... ۱۵۵
- ۹-۱۵-۶ بخش خدماتی..... ۱۵۵
- ۹-۱۶ دیاگرام های فضایی..... ۱۵۶

فصل دهم: مبانی نظری و اهداف طراحی

- مقدمه..... ۱۵۹

۱۶۲	.....۱-۱۰ اهداف طراحی
۱۶۷	.....۲-۱۰ روند شکل گیری طرح
۱۶۹	..... فهرست منابع فارسی
۱۷۵	..... فهرست منابع غیرفارسی
۱۷۷	..... ضمائم و پیوست ها

فهرست تصاویر

شماره صفحه

عنوان

۸۸	..... شکل ۶-۱
----	---------------

..... ۸۹	شکل ۶-۲-.....
..... ۸۹	شکل ۶-۳-.....
..... ۹۰	شکل ۶-۴-.....
..... ۹۱	شکل ۶-۵-.....
..... ۹۱	شکل ۶-۶-.....
..... ۹۳	شکل ۶-۷-.....
..... ۹۳	شکل ۶-۸-.....
..... ۹۴	شکل ۶-۹-.....
..... ۹۴	شکل ۶-۱۰-.....
..... ۹۵	شکل ۶-۱۱-.....
..... ۹۵	شکل ۶-۱۲-.....
..... ۹۸	شکل ۶-۱۳-.....
..... ۹۹	شکل ۶-۱۴-.....
..... ۹۹	شکل ۶-۱۵-.....
..... ۱۰۰	شکل ۶-۱۶-.....
..... ۱۰۰	شکل ۶-۱۷-.....
..... ۱۰۱	شکل ۶-۱۸-.....
..... ۱۰۱	شکل ۶-۱۹-.....
..... ۱۰۲	شکل ۶-۲۰-.....
..... ۱۰۴	شکل ۷-۱-.....
..... ۱۱۹	شکل ۸-۱-.....
..... ۱۲۵	شکل ۸-۲-.....
..... ۱۲۲	شکل ۸-۳-.....
..... ۱۲۲	شکل ۸-۴-.....
..... ۱۲۳	شکل ۸-۵-.....
..... ۱۲۴	شکل ۸-۶-.....
..... ۱۲۹	شکل ۹-۱-.....

شکل ۹-۲-	۱۳۰
شکل ۹-۳-	۱۳۴
شکل ۹-۴-	۱۳۸
شکل ۹-۵-	۱۳۹
شکل ۹-۶-	۱۴۵
شکل ۹-۷-	۱۴۶
شکل ۹-۸-	۱۴۷
شکل ۹-۹-	۱۵۲
شکل ۱۰-۱-	۱۶۲
شکل ۱۰-۲-	۱۶۳
شکل ۱۰-۳-	۱۶۳
شکل ۱۰-۴-	۱۶۳
شکل ۱۰-۵-	۱۶۳
شکل ۱۰-۶-	۱۶۴
شکل ۱۰-۷-	۱۶۴
شکل ۱۰-۸-	۱۶۴
شکل ۱۰-۹-	۱۶۴
شکل ۱۰-۱۰-	۱۶۴
شکل ۱۰-۱۱-	۱۶۵
شکل ۱۰-۱۲-	۱۶۵
شکل ۱۰-۱۳-	۱۶۵
شکل ۱۰-۱۴-	۱۶۶
شکل ۱۰-۱۵-	۱۶۷
شکل ۱۰-۱۶-	۱۶۸

فهرست نقشه ها

شماره صفحه

عنوان

۱۷۷	.....	پلان زیرزمین
۱۷۸	.....	پلان طبقه اول
۱۷۹	.....	پلان طبقه دوم
۱۸۰	.....	سایت پلان
۱۸۱	.....	مقاطع

چکیده

طراحی مرکز هنری- فرهنگی در شهرستان شاهرود با هدف ارتقای تعاملات اجتماعی جوانان

امروزه ارتباط آدمیان با هموعانشان از ارتباط مستقیم بصری چهره به چهره به ارتباط رسانه ای غیرمستقیم شخص به شخص بدل گشته و این خود عاملی است در جهت انزوای ناخودآگاه افراد. این تنهایی مقدمه ای برای افسردگی و پراکندگی انسان ها از یکدیگر شده است. برای تداوم حیات زندگی اجتماعی بشر و رشد فرهنگ اجتماعی انسان، می بایست با ایجاد زیرساختهای لازم افراد را با حوزه ی عمومی آشتی داد. در این بین، فضاهای عمومی همچون میداين و مراکز فرهنگی در مرکز ثقل این احیای زندگی اجتماعی است. این پژوهش در پی برقراری رابطه و پیوندی بین هنر به عنوان یک جنبه ی حیاتی از فرهنگ بشری و زندگی شهری امروزی است، که در واقع هنر را دریچه ای برای نزدیکی افراد به یکدیگر و جلوگیری از کمرنگ شدن روابط اجتماعی آنان قرار داده است. با ورود هنر به عرصه عمومی به خوبی می توان زمینه را برای نزدیکی طبقات و گروههای اجتماعی به یکدیگر مهیا کرد. همانطور که تجربه بشری در طول تاریخ نشان داده است، میدان های شهری مکان های مناسبی هستند تا شهروندان بدون آنکه یکدیگر را بشناسند و یا حضور آنها مقید به روابط محیط زندگی شان باشد، با همدیگر برخوردهای اجتماعی چهره به چهره داشته باشند که این امر باعث تجمع و کنش های بیشتر بین آنها می شود. این پژوهش سعی بر آن دارد تا با بررسی پتانسیل های اجتماعی هنر و شناخت نیاز های جوانان، از این قابلیت میدان شهری استفاده کرده و با ترکیب آن با مرکز هنری، الگویی در جهت ساخت مراکز عمومی در شهرهای امروزی ارائه دهد. هدف کلی در این طراحی نیز بازتعریف پیش فرضهای نادرست در باب فضاهای عمومی و ارائه الگویی مناسب برای ساختارهای مشابه می باشد.

کلید واژگان: هنر، مرکز هنری، تعاملات اجتماعی، فضاهای جمعی

مقدمه

انسان مدرن در جهانی مملو از تولید، تنها نقش مصرف کننده را ایفا می کند. مصرف کننده ای که هیچ گاه به رضایتی حقیقی دست پیدا نمی کند چرا که همواره سیستم، گزینه ای دیگر و دیگر و دیگر به او تحمیل می کند. درست در میانه این چرخه باطل است که شهروند عصر مدرن به ورطه الیناسیون فرو می غلتد و خالی از هویت خویش می شود. موجودی که فردیت یگانه خویش را از دست داده و از سویی دیگر نیز نمی تواند با دیگر شهروندان رابطه ای عمیق، معنادار و انسانی برقرار کند چرا که در این تصویر از کلانشهر مدرن، بیش از همه این مناسبات سیستماتیک و سرمایه سالارانه است که به روابط میان اجزاء شکل می دهد.

اما در این میان چه چیز می تواند، هویت و اصالت انسانی شهروند محصور در شتاب زندگی عصر مدرن را به او باز گرداند؟ چه چیز او را به زیستن به معنای ماهوی زیستن- باز می گرداند؟

هنر -در بستر بسیط خود، فرهنگ- پدیده ای که از آغاز شکل گرفتن خود و اساساً به گونه ای ماهوی عنصر رهایی را در دل خود داراست، گویی همان ابزاری است که می توان با تمسک به آن هویت انسانی را به روح شهروند عصر مدرن بازگرداند. و هنگامی که این عنصر رهایی بخش در شکل گیری یک حرکت جمعی نقش عامل وحدت دهنده را ایفا کند، به خلق فضایی می پردازد که می تواند به یکباره جو مسلط بر اجتماع و مناسبات و روابط اجتماعی افراد را دستخوش دگرگونی ای عظیم کند.

لذا با توجه به اهمیت هنر و نقش و تأثیر آن در زندگی شهری و روابط اجتماعی، لازم است در ابتدای پژوهش به جامعه شناسی هنر پرداخت. بنابراین در فصول اولیه نقش اجتماعی هنر و تأثیرش در زندگی، جامعه و شهر مورد بررسی قرار گرفته است. سپس در فصل بعدی با خصوصیات و روحیات جوانان، علایق و مشکلاتشان آشنا شده و همچنین عوامل مؤثر در رشد اجتماعی آنان را مورد بررسی قرار خواهیم داد. چراکه جامعه مورد مطالعه ی ما جامعه جوانان هست و طراحی باید مطابق با خواسته ها و نیازهای آنان باشد. از طرفی چون نحوه ی گذران فراغت فاکتور بسیار مهمی است در اجتماعی شدن یا به عکس منزوی شدن جوانان، لازم دانستیم در ادامه به آن بپردازیم. و در پایان به نقد و بررسی فضاهای عمومی موفق از نظر اجتماع پذیری می پردازیم تا بتوانیم از نتایج آن برای طراحی کمک بگیریم. سپس با کمک مطالعات محیطی و اقلیمی شاهرود و همچنین تحلیل سایت مورد نظر وارد مرحله ی طراحی می شویم..

فصل اول

کلیات تحقیق

بیان مسأله اساسی تحقیق به طور کلی (شامل تشریح مسأله و معرفی آن، بیان جنبه‌های مجهول و مبهم، بیان متغیرهای مربوطه و منظور از تحقیق به صورت مستند):

طراحی یک مجموعه‌ی شهری، جهت تجسم بخشیدن به روابط اجتماعی و حیات مدنی در فضایی اجتماعی، در قالب یک مرکز هنری - فرهنگی، موضوع پژوهش حاضر می‌باشد.

شهر به عنوان فضای زیست جامعه، موجود زنده‌ای است که در ازای چگونگی حیات خود به مراتب بالاتری از کمال دست می‌یابد. مرتبه‌ای از حیات مدنی، برنامه‌های مربوط به اوقات فراغت افراد اجتماع است. دوره‌ای که فرد نه برای معیشت و آسایش جسم، که در راه رفع نیازهای معنوی به فعالیتی اجتماعی می‌پردازد. وجود فضاهای جمعی، زمینه‌ساز حضور افراد در سطح شهر شده، فرصت تعاملات و واکنش‌های اجتماعی را فراهم نموده و باعث به وجود آمدن خاطره جمعی مشترک، حس تعلق به فضا، ارتقاء و کنترل کیفیت منظر شهری می‌شود. اگر چه نمی‌توان اجتماعی را بدون فضای زندگی جمعی تصور کرد؛ اما امروزه شاهد شهرهایی هستیم که به طور نسبی پاسخگویی نیازهای رفاهی شهروندان بوده و از معنویتی که لازمه شهر و فضای شهری است بی‌بهره‌اند. متأسفانه شهرهای امروز ایران، فاقد فضاهای جمعی لازم برای تحقق و تقویت حیات مدنی است و به همین جهت تأکید بر ایجاد، حفظ و احیای فضاهای جمعی هویت‌بخش، ضروری است.

حال سؤالی که در اینجا می‌توان مطرح کرد اینست که فضاهای جمعی چگونه فضاهایی هستند، چه خصوصیات و قابلیت‌هایی دارند؟

فضاهای عمومی به روی همه‌ما، صرف‌نظر از خاستگاه نژادی، سن یا جنسیت، باز هستند و مخاطبین آن طیف وسیعی از اقشار اجتماعی، گروه‌های سنی مختلف و نظایر اینها را در برمی‌گیرند. بر همین اساس، فضاهای عمومی یک محل گردهم‌آیی دموکراتیک را برای شهروندان و جامعه فراهم می‌آورند. در این نوع فضاها شهروندان بدون آنکه یکدیگر را بشناسند و یا حضور آنها مقید به روابط محیط زندگی‌شان باشد، با همدیگر برخورد‌های اجتماعی چهره به چهره دارند که این امر می‌تواند تجمع و کنش‌های بین شهروندان را بارور سازد. در نتیجه فضاهای عمومی اگر بطرز شایسته‌ای طراحی و نگهداری شوند، می‌توانند عامه مردم را گرد هم آورند، مکان‌هایی برای تجمع و ملاقات فراهم کنند و از این طریق پیوندها و روابط اجتماعی میان فرهنگ‌ها و مردم مناطق مختلف را که در بسیاری از مناطق شهری در حال از بین رفتن هستند، تقویت نمایند. چراکه امروزه ارتباط‌آدمیان با هم‌نوعانشان از ارتباط مستقیم بصری چهره به چهره به ارتباط رسانه‌ای غیرمستقیم شخص به شخص بدل گشته است که این خود عاملی در جهت انزوای ناخودآگاه او گشته است این تنهایی مقدمه‌ای برای افسردگی و پراکندگی انسان‌ها از یکدیگر می‌باشد. فایده وجود ارتباطات انسانی پرکیفیت برای ترقی و پیشرفت هر جامعه‌ای برکسی پوشیده نیست کما اینکه تمامی کارشناسان علوم رفتاری انسان برآن صحه می‌گذارند برای تداوم حیات زندگی اجتماعی بشر و رشد فرهنگ اجتماعات انسانی ناگزیر از ارتباطات چهره به چهره و کلامی هستیم که این اتفاقات در فضاهای ساخته شده رخ میدهد. از طرفی، فضای عمومی می‌تواند مکانی برای نشان دادن خلاقیت‌های هر شهروند باشد؛ چراکه